

Posudek na práci Magdalény Folbrové

Práce řeší zajímavou, ač tematicky dosti sevřenou problematiku. Zadání je adekvátní požadavkům na bakalářskou práci. Rozsah práce je spíše nadprůměrný, přičemž jej bohužel vystihuje úsloví, že méně často znamená více, avšak do jejího konce jsem se prokousat dokázal, takže nakonec v pohodě.

Po formální stránce je to celkem v pořádku, zejména pravopis shledávám nadprůměrně správný. Naopak styl často pokulhává a občas bývá záhadou, co vlastně chtěla autorka sdělit. S tím se však u bakalářek, coby prvních vědeckých textů pretendentů, setkáváme běžně a netřeba to až tak hrotit. Přesto si neodpustím ocitovat jednu okouzující větu, za jejíž správný výklad nabízím komukoliv půldeci nápoje dle vlastního výběru v opodál se nacházejícím studentském klubu: „Situaci komplikuje existence západního vikariantního areálu diploidního cytotypu (jenž je sympatrický k hexaploidnímu a tetraploidnímu cytotypu) a výskyt tetraploidního jedince, pravděpodobně vzniklého autopolyploidizací z východního diploidního cytotypu během sekundárního prolínání areálů“. No, komplikované to opravdu je, že?

Citací práce obsahuje poměrně hodně a najdeme mezi nimi i kvalitní odborné články, pokud bychom však udělali analýzu, na jakých odkazech stojí nejvíce tvrzení v práci obsažených, vsadil bych své nové boty, že by šlo o jakýsi webový link na jeden učební text olomoucké univerzity a několik popularizačních článků (např. v Živě). To už úplně v pořádku neshledávám – popularizační literatura se samozřejmě citovat může, ale jen jako úplně marginální doplněk, přičemž většina textu musí stát na původních pramenech; tady je to občas skoro naopak.

Tohle všechno jsou však jen podružnosti, klíčový je obsah práce a zde uvádím jeho zhodnocení:

Jako povedené shledávám kromě mimořádně zdařilé úvodní kapitoly i části o popisu specifik horského prostředí a mechanismech speciace. I když i tady by se dalo kritizovat: popsat prostředí na horách by šlo výrazně úsporněji (jde o běžné znalosti, která najdeme v učebnicích a netřeba je dlouze rozvádět, ale naopak krátce shrnout – viz právě i ta citovaná literatura), ty mechanismy zase občas ukazují, že ne všechno autorka chápe úplně dokonale (viz třeba ta citovaná ukázka). Pozitivně však zase hodnotím to, že autorka až na výjimky šije tuto problematiku na míru cévnatým rostlinám a příliš čtenáře neunavuje aspekty pro téma práce irelevantními. Sympatický je i přehled jednotlivých zkoumaných druhů, ačkoliv tady by si vzhledem k (ne)odbornosti oponenta mohla autorka napsat, co by chtěla, a já bych jí to stejně spolkl – jako ornitolog se mám k biologii zvonků podobně jako dentista k operaci míchy...

Zde se zároveň dostávám k problematičtým místům předkládané práce:

- 1) Ten přehled zvonků je sice fajn, ale je také tak trochu zbytečný, resp. zbytnělý na úkor nějaké sladující úvahy o všech vybraných druzích najednou. Po přečtení názvu práce bych totiž čekal, že zde najdu zhodnocení, jak je na tom ta skupina vybraných druhů jako celek oproti jiným rostlinným skupinám nebo i dalším organismům. Jsou v něčem popisované taxony výjimečné? Proč právě ony tak dobře speciují? Jakou roli v tom hrají hory a jakou vlastnosti samotných druhů? Fungují nížinné zvonky podobně? Toto zhodnocení by mělo být klíčovou částí práce, ale v podstatě zde chybí

kromě asi sedmi řádků na str. 14, což nelze pokládat za dostačující. Když už to nenajdeme v práci, očekávám, že to autorka napraví v prezentaci pro obhajobu.

- 2) Tzv. Ochranařská část mě, přiznám se, rozzuřila. Těžko najít slušný výraz pro její charakterizaci, mlácení prázdné slámy je ještě velmi mírné hodnocení. Nenajdeme tu nic, co by bylo pro práci nějak podstatné: popis různých částí zákona na ochranu přírody, úplně obecné zásady ochrany druhů i území, problémy ochrany v KRNAPu či TANAPu, dokonce odstavce o invazní biologii (která nemá tématem práce ale lautr nic společného!), prostě nesmysly. Proč se s tím proboha musíme setkávat v předkládané práci? Aby byla dost dlouhá? To je přeci zbytečné (viz i poznámka k jejímu rozsahu výše)... Přitom pojednávaná problematika by si ochranařsky relevantní shrnutí bezesporu zasloužila: co ohrožuje pojednávanou skupinu taxonů jako celek a co jednotlivé druhy? Jakým způsobem jejich status vylepšit? Jaký vliv mohou mít různé lidské činnosti na jejich evoluci? V tomto směru opět očekávám autorčinu aktivitu během obhajoby.
- 3) Velmi slabé jsou Abstrakt a Závěr práce, které představují snůšku obecných formulací (typu „v práci je popsána ekologie druhů...“), ale schází v nich to, co autorka v literatuře vlastně zjistila (něco „speciace zkoumaných druhů je taková a taková...“). I když v tomto ohledu pokulhává celá práce (viz předchozí body), něco konkrétního se sem přeci jen uvést dalo.

Práce obsahuje i drobnou praktickou část a náčrt hlavních rysů budoucí diplomky, do tohoto mého hodnocení však nevstupují, jelikož těmto věcem vůbec nerozumím a také proto, že hlavním předmětem práce je ta výše zmíněná literární rešerše.

Přes výše popsané výhrady **doporučuji práci jako podklad k udělení bakalářského titulu** a jako oponent navrhuji komisi hodnocení známkou **dobře**; při kvalitní obhajobě (tj. doplnění kritizovaných částí do prezentace) doporučuji přivřít oči nad popsanými obsahovými poklesky a hodnotit ještě o něco lépe.

Otázky pro obhajobu:

- 1) Prosím o zodpovězení všech dotazů položených v textu výše.
- 2) V pasáži o vzniku endemických druhů se píše, že endemismus souvisí zejména s pestrostí stanovišť (str. 7). Co znám ze situace u obratlovců, tak endemismus stojí a padá s izolovaností (zamezení toku genů mezi populacemi) a trochu k němu přicmrndává i nízká druhová bohatost (celkově méně druhů znamená více zdrojů na jeden druh a tedy vyšší šance, že izolovaný druh dlouho přežije), ale o pestrost stanovišť tam fakt moc nejde. Fungují kytky v tomto směru jinak? Nebo jen autorka v tichosti přešla ty výše zmíněné fundamentální faktory?

Jiří Reif, oponent

V Praze 26. 8. 2016